

RELACION

PËR

PROJEKTLIGJIN “PËR PRODUKTET PLEHËRUESE”

I. QËLLIMI I PROJEKTAKTIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË ARRIHEN

Qëllimi i këtij projektligji është garantimi i shëndetit të njerëzve dhe i kafshëve, si dhe mbrojtja e mjedisit nga përdorimi i produkteve plehërues; rritja e efikasitetit në të ushqyerit e bimëve me elemente ushqyese, si dhe përmirësimi i cilësive fiziko-kimike dhe të pjellorisë së tokës.

Objektivi që synohet të arrihet është përcaktimi i rregullave për prodhimin, regjistrimin, tregtimin, përdorimin, kontrollin e cilësisë, gjurmueshmërinë, informimin, reklamimin dhe inspektimin e veprimtarive që lidhen me produktet plehëruese si dhe organizimin e funksionimit të strukturave përkatëse.

II. VLERËSIMI I PROJEKTAKTIT NË RAPORT ME PROGRAMIN POLITIK TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, ME PROGRAMIN ANALITIK TË AKTEVE DHE DOKUMENTE TË TJERA POLITIKE

Ky projektligj është në përputhje dhe në zbatim të programit politik të qeverisë shqiptare për zhvillimin e sektorit të bujqësisë dhe, veçanërisht, me konsolidimin e sigurisë juridike në fushën e sigurisë ushqimore dhe konkretisht të objektivave nr.5, “Përmirësimi i prodhimit, përpunimit dhe tregtimit të produkteve bujqësore për të rritur sasinë dhe sigurinë ushqimore të tyre”, e 17, “Rritja e kontrollit të origjinës së produkteve bujqësore dhe blegtorale për të rritur nivelin e sigurisë ushqimore në tregjet bujqësore, blegtorale dhe në industrinë agroushqimore”.

Ky projektligj është parashikuar në vendimin nr.764, datë 27.12.2018, “Për miratimin e Programit të Përgjithshëm Analitik të Akteve, që do të paraqiten për shqyrtim në Këshillin e Ministrave gjatë vitit 2019” dhe miratimi i tij është shumë i rëndësishëm.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTAKTIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT, EFEKTET E PRITSHME

Njohja dhe evidentimi i çdo hallke të zinxhirit ushqimor është i një rëndësie të veçantë për garantimin e shëndetit publik dhe mbrojtjen e interesit të konsumatorit në përgjithësi.

Produktet plehëruese janë grupi më i rëndësishëm i inputeve bujqësore dhe me një shumëllojshmëri formulimesh dhe përmbajtje të lëndëve ushqyese, me veprim të drejtpërdrejtë në zhvillimin e bimëve dhe të prodhimitarisë e të cilësisë së prodhimit, pa përjashtuar edhe ndikimin po të drejtpërdrejtë në sigurinë ushqimore.

Ky projektligj prek mbi 70% të përmbajtjes së ligjit nr.10390, datë 3.3.2011, “Për plehrat e përdorimit për bimësinë” dhe, për këtë arsye, paraqitet si projektligj i ri.

Përparësitë me ligjin ekzistues janë, si më poshtë vijon:

- Ky projektligj, në gjithë përmbajtjen e tij, është më i thjeshtë po aq sa i saktë në kërkesa dhe procedurë;
- Termat e përdorur përfaqësojnë gjithë përmbajtjen e ligjit dhe janë më të qartë në interpretim e zbatueshmëri;
- Që në titullin e ligjit është pasqyruar ndryshimi, që përfaqëson dhe pasqyron ndryshimin në vetë përmbajtjen e ligjit. Sipas përkufizimit, termi “produkt plehërues” është lënda, përzierja, mikro-organizmi ose çdo material tjetër, që përdoret vetëm ose i përzier me material tjetër, te bimët ose rizosferën e tyre, me qëllim sigurimin me elemente ushqyese ose përmirësimin e efikasitetit në të ushqyerit e bimëve;
- Klasifikon produktet plehëruese në 11 grupe të rëndësishme: produktet plehëruese inorganike ose minerale; produktet plehëruese organike; produktet plehëruese organo-minerale; produktet plehëruese bazuar në elemente ushqyese dytësore; produktet plehëruese bazuar në mikroelemente; produktet plehëruese me veprim specifik; produktet plehëruese të veçanta; korrektuesit (korrigjuesit); substratet e kultivimit (rritjes); përmirësuesit e tokës; materialet organike të destinuara për prodhimin e produkteve plehërues organo-mineral;
- Përcakton strukturat përkatëse dhe detyrat e secilës prej tyre me mirëfunksionimin e kontrollit dhe monitorimit të produkteve plehërues që nga miratimi për licencim të prodhimit, regjistrimi, tregtimi, si dhe në kryerjen e inspektimeve e të analizimit të tyre;
- Kënaq kërkesat aktuale të bujqësisë sonë lidhur me trendin gjithmonë në rritje për sasinë, llojshmërinë dhe cilësinë e produkteve plehëruese, sidomos në zgjidhjen e shumë problemeve të lindura vitet e fundit për regjistrimin, tregtimin dhe përdorimin e produkteve plehëruese në Shqipëri;
- Lejon tregtimin dhe përdorimin e produkteve plehëruese vetëm nëse janë të regjistruar. Kjo ndikon në forcimin e gjurmueshmërisë së produkteve plehëruese, si dhe mënjanon parregullsitë e shmangiet e mundshme ligjore në importimin, tregtimin dhe përdorimin e tyre;
- Parashikon procedura më të thjeshtuara regjistrimi, me dokumentacion më të qartë dhe me afate të shkurtuara;

- Janë saktësuar qartë afatet e vlefshmërisë së regjistrimit të produkteve plehëruese, si dhe përmbajtja e dokumenteve të regjistrimit (certifikata dhe etiketa);
- Përcaktohet gjurmueshmëria në të gjitha nivelet e prodhimit, tregtimit dhe përdorimit të produkteve plehëruese. Detyron prodhuesit dhe tregtuesit e produkteve plehëruese që të krijojnë sisteme për mbajtjen e të dhënave, të cilat mundësojnë identifikimin në çdo çast të produktit plehërues, si dhe çdo personi fizik apo juridik, që i ka furnizuar apo është furnizuar me produkte plehëruese. Për qëllimet e gjurmueshmërisë së produkteve plehëruese, nga drejtoria përgjegjëse për mbrojtjen e bimëve në ministri mbahen “Regjistri i produkteve plehëruese”, i cili përmban një seksion të veçantë për ata që lejohen në bujqësinë organike, si dhe “Regjistri i prodhuesve të produkteve plehëruese”;
- Janë përcaktuar më thjeshtë dhe më saktë modifikimi i dokumentit të regjistrimit, çregjistrimi dhe rinovimi i regjistrimit (reregjistrimi) i produkteve plehëruese;
- Ndalon prodhimin, importin, vendosjen në treg dhe përdorimin e: produkteve plehëruese të paregjistruara; produkteve plehëruese me përmbajtje substancash të dëmshme, të cilat mund të përbëjnë rrezik për sigurinë ose shëndetin e njerëzve, kafshëve ose bimëve ose një rrezik për mjedisin ose për sigurinë publike; produkteve plehëruese të falcifikuara; produkteve plehëruese të tjetërsuara; produkteve plehëruese me përmbajtje të padeklaruar.

Rëndësi të veçantë i kushton informimit, ku ministria informon në faqen e saj zyrtare median e shkruar ose elektronike, prodhuesit, importuesit, tregtuesit, listën e produkteve plehëruese që lejohet të qarkullojnë në vendin tonë, si dhe veprimtaritë e organizuara lidhur me sigurinë, cilësinë, efektshmërinë, përdorimin dhe parandalimin e rreziqeve nga tregtimi dhe përdorimi i produkteve plehëruese.

IV. VLERËSIMI I LIGJSHMËRISË, KUSHTETUTSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI VENDAS E NDËRKOMBËTAR

Ky projektligj është hartuar në mbështetje të neneve 78 e 83, pika 1, të Kushtetutës, dhe është në përputhje me legjislacionin vendas në fuqi.

V. VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME ACQUIS TË BASHKIMIT EVROPIAN (PËR PROJEKTAKTET NORMATIVE)

Ky projektligj nuk për afron legjislacionin e Bashkimit Evropian, por ka si referencë legjislacionin e disa vendeve të Bashkimit Evropian, sidomos të Italisë dhe Spanjës.

VI. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Ky projektligj është hartuar me 9 krerë dhe me 34 nene me përmbajtje si më poshtë:

Në kreun I, “Qëllimi, objekti, fusha e zbatimit dhe përkufizime. Klasifikimi produkteve plehëruese”, përcaktohet se ky ligj ka për qëllim garantimin e shëndetit të njerëzve dhe kafshëve, si dhe mbrojtjen e mjedisit nga përdorimi i produkteve plehëruese; rritjen e efikasitetit në të ushqyerit e bimëve me elemente ushqyese; përmirësimin e cilësive fiziko-kimike dhe të pjellorisë së tokës. Objekti është përcaktimi i rregullave për prodhimin, regjistrimin, tregtimin, përdorimin, kontrollin e cilësisë, gjurmueshmërinë, publicitetin, inspektimin e veprimtarive, që lidhen me produktet plehëruese si dhe organizimin e funksionimin e strukturave përkatëse. Ky ligj zbatohet për produktet plehëruese, që regjistrohen, prodhohen, tregtohen për t’u përdorur në Republikën e Shqipërisë, si dhe për personat fizikë e juridikë që ushtrojnë veprimtari të parashikuara në dispozitat e këtij ligji, si dhe të legjislacionit për lejet e licencat. Tek neni jepen përkufizimet e termave që trajtohen në projektligj, sidomos të termit “produkt plehërues”, që i jep një kuptim më të gjerë, më të plotë dhe më domethënës: “Produkt plehërues është lënda, përzierja, mikro-organizmi ose çdo material tjetër, që përdoret vetëm ose i përzier me material tjetër, te bimët ose rizoferën e tyre, me qëllim sigurimin me elemente ushqyese ose përmirësimin e efikasitetit në të ushqyerit e bimëve. Neni 5 i klasifikon produktet plehëruese në 11 grupe të rëndësishme: produktet plehëruese inorganike ose minerale; produktet plehëruese organike; produktet plehëruese organo-minerale; produktet plehëruese, bazuar në elemente ushqyese dytësore; produktet plehëruese bazuar në mikroelemente; produktet plehëruese me veprim specifik; produktet plehëruese të veçanta; korrektuesit (korrigjuesit); substratet e kultivimit (rritjes); përmirësuesit e tokës; materialet organike të destinuara për prodhimin e produkteve plehëruese organo-minerale.

Në kreun II, “Prodhimi i produkteve plehëruese”, përcaktohen kriteret dhe rregullat për prodhimin e produkteve plehëruese nga lënda e parë deri në produktin përfundimtar, afatet e miratimit.

Në kreun III, “Regjistrimi i produkteve plehëruese”, përcaktohen kriteret dhe rregullat për regjistrimin e produkteve plehëruese, të dhënat e dosjes dhe procedura për regjistrimin e produkteve plehëruese, përgatitja e listës së produkteve plehëruese dhe e listës së prodhuesve të produkteve plehëruese e publikimin në faqen zyrtare të ministrisë sa herë që pësojnë ndryshime, tarifat administrative për regjistrimin e produkteve plehëruese, përmbajtja e dokumentit të regjistrimit të produktit plehërues (certifikatë e regjistrimit dhe etiketë), kushtet në të cilat kryhet reregjistrimi i produkteve plehëruese, çregjistrimi dhe modifikimi i dokumenteve të regjistrimit të produkteve plehëruese të regjistruara. Reregjistrimi i produktit plehërues bëhet direkt nga komisioni, kur kjo kërkohet nga aplikanti para përfundimit të afatit të

regjistrimit; çregjistrimi i produktit plehërues kryhet nga kryetari i komisionit; modifikimi i dokumentit të regjistrimit të produktit plehërues kryhet nga kryetari i komisionit ose direkt nga komisioni, sipas rasteve të përcaktuara.

Në kreun IV, “Tregtimi, transporti, ruajtja, etiketimi dhe përdorimi i produkteve plehëruese”, përcaktohen kriteret dhe rregullat për tregtimin, transportin, ruajtjen, etiketimin dhe përdorimin e produkteve plehëruese. Lejohet vetëm importimi dhe tregtimi i produkteve plehëruese të regjistruara. Në njësitë e tregtimit të produkteve plehëruese ndalohet: mbajtja dhe tregtimi i produkteve plehëruese në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji; asgjësimi i ambalazheve dhe i produkteve plehëruese të skaduara apo të dëmtuara; mbajtja dhe tregtimi i ushqimeve për njerëz dhe kafshë; riambalazhimi i produkteve plehëruese, pasi janë vendosur në treg; kushtet e mjeteve për transportin e produkteve plehëruese; kushtet në magazinat dhe njësitë e tregtimit me pakicë, që duhet të garantojnë ruajtjen e cilësive fiziko-kimike të produkteve plehëruese, sipas kërkesave të përcaktuara në etiketë; kriteret e ambalazhimit dhe etiketimit të produkteve plehëruese. Rëndësi e veçantë i kushtohet përdorimit të produkteve plehëruese, ku përcaktohet se: lejohet vetëm përdorimi i produkteve plehëruese të regjistruara; produktet plehëruese përdoren nga përdoruesi i fundit, duke respektuar kërkesat dhe udhëzimet që jepen në etiketë dhe përdorimi i produkteve plehëruese të sigurojë mbrojtjen e shëndetit të përdoruesve, konsumatorëve, kafshëve dhe mjedisit.

Në kreun V, “Kufijtë e tolerancës. Produktet plehërues të nitratis të amonit, me përmbajtje të lartë azoti”, përcaktohet se përmbajtja e deklaruar në produktet plehëruese duhet të jetë në përputhje me kufijtë e tolerancës. Produktet plehëruese me bazë nitratis amoni, me përmbajtje të lartë azoti, janë produkte me bazë nitratis amoni, të prodhuara për t’u përdorur si produkte plehërues dhe që përmbajnë mbi 28% në masë të azotit në raport me nitratin e amonit. Produktet plehërues me bazë nitratis amoni, me përmbajtje të lartë azoti, duhet të jenë të disponueshme përpara përdorimit përfundimtar, vetëm në formë të paketuara.

Në kreun VI, “Organizimi dhe funksionimi i strukturave”, përcaktohen strukturat përgjegjëse për zbatimin e këtij ligji dhe të akteve nënligjore në zbatim të tij, si dhe detyrat për secilën strukturë. Vend shumë të rëndësishëm zënë laboratorët e kontrollit cilësor të produkteve plehëruese. Laboratori i referencës është publik, ndërsa laboratorët e miratuar mund të jenë publikë ose privatë.

Në kreun VII, “Analizimi, gjurmueshmëria dhe publiciteti i produkteve plehëruese”, përcaktohet se: analizat laboratorike të mostrave të produkteve plehëruese bëhen në laboratorin e referencës dhe në laboratorët e miratuar, sipas metodave të përcaktuara. Rezultati përfundimtar i analizave jepet brenda një periudhe kohe prej 10 ditësh pune nga çasti i dorëzimit të mostrës për analizim; gjurmueshmëria përcaktohet në të gjitha nivelet e prodhimit, tregtimit dhe përdorimit të produkteve plehëruese. Prodhuesit dhe tregtuesit e produkteve

plehërues krijojnë sisteme për mbajtjen e të dhënave, të cilat mundësojnë identifikimin në çdo çast të produktit plehërues si dhe çdo personi fizik apo juridik, që i ka furnizuar apo është furnizuar me produkte plehëruese. Për qëllimet e gjurmueshmërisë së produkteve plehërues, nga drejtoria përgjegjëse për mbrojtjen e bimëve në ministri, mbahen “Regjistri i produkteve plehëruese”, i cili përmban një seksion të veçantë për ata që lejohen në bujqësinë organike, si “Regjistri i prodhuesve të produkteve plehëruese”; ndalohet prodhimi, importi, vendosja në treg dhe përdorimi i: produkteve plehëruese të paregjistruara; produkteve plehëruese me përmbajtje substancash të dëmshme, të cilat mund të përbëjnë rrezik për sigurinë ose shëndetin e njerëzve, kafshëve ose bimëve, ose një rrezik për mjedisin, ose për sigurinë publike; produkteve plehëruese të falsifikuara; produkteve plehëruese të tjetërsuara; produkteve plehëruese me përmbajtje të padeklaruara. Pësia neto e produkteve plehëruese të ambalazuara për tregtim duhet të jetë e njëjtë me atë të shkruar në etiketë. Toleranca e lejueshme është deri në 1%. Ministria informon në faqen e saj zyrtare, në median e shkruar ose elektronike prodhuesit, importuesit, tregtuesit, listën e produkteve plehëruese që lejohet të qarkullojnë në vendin tonë, si dhe veprimtaritë e organizuara lidhur me sigurinë, cilësinë, efektshmërinë, përdorimin dhe parandalimin e rreziqeve nga tregtimi e përdorimi i produkteve plehëruese.

Në kreun VIII, “Kundërvajtje administrative”, përcaktohen kundërvajtjet administrative, ndëshkimet përkatëse, si dhe të drejtën e dhënies së masës administrative. Të gjitha të ardhurat nga gjërat derdhen në buxhetin e shtetit.

Në kreun IX, “Dispozita të fundit dhe kalimtare”, detyron nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të këtij ligji, me afate përkatëse. Deri në nxjerrjen e akteve nënligjore të përcaktuara në nenin 31, të këtij ligji, mbeten në fuqi aktet nënligjore, të dala në zbatim të ligjit nr.10390, datë 3.3.2011, “Për plehrat e përdorimit për bimësinë”, për aq sa përputhen me ligjin në fuqi. Shfuqizon ligjin nr.10390, datë 3.3.2011, “Për plehrat e përdorimit për bimësinë”, me hyrjen në fuqi të këtij ligji. Ngarkon Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural për zbatimin e këtij ligji.

VII. PERSONAT DHE INSTITUCIONET QË KANË KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTAKTIT

Ky projektligj është përgatitur nga grupi i punës i ngritur me urdhër ministri.

VIII. RAPORTI I VLERËSIMIT TË TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE BUXHETORE

Zbatimi i këtij projektligji ka efekte financiare për buxhetin e shtetit të barabartë me 1,170 mijë lekë në vit. Ky efekt është për strukturën e parashikuar si shtesë në Ministri e që do të merret me produktet plehëruese. Këto efekte do të përballohen nga buxheti i akorduar për aparatin e MBZHR-së, brenda tavaneve

të alokuara në kuadër të projektbuxhetit afatmesëm. Për këtë arsye, nevojitet shtesa e numrit të punonjësve me një specialist.

KËSHILLI I MINISTRAVE